

Incidenten: een vloek of een zegen? 1

Duits bedrijf bouwt nieuwe powerplant in Moerdijk 2

ZZP bijeenkomst bij Arbo Support groot succes 3

Mammoet kon dankzij Arbo Support snel opschakelen met extra personeel na een calamiteit op locatie Moerdijk 3

Trainingskalender 4

Column: Gemakzucht 4

Leerlooierstraat 141
3194 AB Hoogvliet
☎ +31 (0)10 21 61 144

Avenue Ceramique 221
6221 KX Maastricht
☎ +31 (0)43 35 23 564

Dr. van Deenweg 13
8025 BP Zwolle
☎ +31 (0)38 84 58 381

Industrial Safety Belgium BVBA
Middelmolenlaan 175
2100 Antwerpen
☎ +32 (0)3 327 38 15

INTERACTIEVE BIJEENKOMST

Incidenten: een vloek of een zegen?

Een nieuwe kijk op incidentenonderzoek. Onder die noemer organiseerde Arbo Support samen met Incidenteel op 30 mei een interactieve bijeenkomst voor HSE-managers. Met de bijeenkomst hopen Arbo Support en Incidenteel veiligheidsprofessionals een idee te geven van hoe er uit andere invalshoeken naar incidentenonderzoek gekeken kan worden. Kirsten van Schaardenburg-Verhoeve van Incidenteel vertelt over de verbeteringslag die te maken valt binnen het onderzoeken van incidenten.

Twee jaar geleden vonden Arbo Support en Incidenteel elkaar. De expertise van Kirsten van Schaardenburg-Verhoeve op het gebied van de human factor bij incidenten bleek precies te zijn wat Arbo Support nodig had. "Het achterhalen van de human factor is iets heel specifiek," zegt van Schaardenburg-Verhoeve, "een veiligheidskundige heeft heel veel in huis, maar is in de praktijk vaak meer technisch onderlegd en minder bezig met de psychologische factor bij een incident." Door af te stappen van traditioneel onderzoek willen Arbo Support en Incidenteel samen zorgen voor een andere aanpak van het onderzoek naar incidenten. Incidentenonderzoek is een belangrijk onderdeel in het werkveld van veiligheidsprofessionals. Toch valt hier volgens Arbo Support en van Schaardenburg-Verhoeve een grote verbeteringslag in te maken: "Je kunt dit doen door bewuster te kiezen in hoe en wát je gaat onderzoeken. Moet je dat bijvoorbeeld

in je eentje doen? Dan voer je wel een onderzoek uit, maar is het dan effectief? Wij willen professionals laten inzien hoe je tot doeltreffend onderzoek kunt komen." Van Schaardenburg-Verhoeve stelt dat de focus moet liggen op wat je kunt leren van een incident. "Van goed incidentenonderzoek kan een bedrijf heel veel leren. Maar de vraag daarbij is wel: wát wil je leren, en vooral ook: wíe moet er gaan leren?"

Van goed incidentenonderzoek kan een bedrijf heel veel leren.

Tijdens de bijeenkomst bracht van Schaardenburg-Verhoeve de rol van de veiligheidsprofessional als onderzoeker naar voren. Hierbij spelen de verschillende stakeholders een cruciale rol. "Als veiligheids-

kundigen onderzoeken we veel en doen we veel, maar we doen het telkens voor één opdrachtgever. Als je echt van een onderzoek wilt leren kun je het eigenlijk niet voor één partij doen. Al die stakeholders zul je erbij moeten betrekken. Hoe je dat kunt doen, is een belangrijke vraag die de onderzoeker zich moet stellen.”

Vanaf augustus 2016 zullen Arbo Support en Incidenteel een training Incidentenonderzoek aanbieden. “De meeste trainingen richten zich op één analysemethode. Onze training richt zich vooral op hoe je effectief incidenten-

onderzoek kunt doen,” zegt van Schaardenburg-Verhoeve. “Het doel van deze training is dat professionals zich bewuster worden van de keuzes die ze kunnen maken tijdens een onderzoek. We gaan wel in op de verschillende methodes, maar we willen af van het idee om slechts één methode toe te passen.” Immers de onderzoeksvraag bepaald mede de keuze voor de onderzoeksmethode. Door veiligheidskundigen te trainen, kunnen zij beter incidentenonderzoek gaan verrichten. “Dit leidt uiteindelijk tot een veiligere omgeving, iets dat voorop moet staan. Incidentenonderzoek

is eigenlijk de weg naar verbetering.” Arbo Support vindt het aanbieden van een training Incidentenonderzoek heel goed passen binnen de missie en visie van Arbo Support; het verbeteren van de arbeidsveiligheid in hoog-risico omgevingen. “Arbo Support vindt het belangrijk om naast project ondersteuning en advies op het gebied van arbeidsveiligheid voortdurend kennis te delen met de markt en haar klanten. Een training op het gebied van Incidentenonderzoek past hier perfect bij”, aldus Vincent Grijfrath operationeel manager Zuid bij Arbo Support. ■

CASE STUDY

Duits bedrijf bouwt nieuwe powerplant in Moerdijk

De afvalenergiecentrale (AEC)¹ op de Attero-locatie in Moerdijk produceert sinds 1997 duurzame energie. De stoom die de centrale opwekt door restafval te verbranden, wordt geleverd aan de naastgelegen WKC van RWE/Essent. Vanaf 2017 gaat de installatie de duurzame energie zelf gebruiken voor de opwekking van stroom. Voor de nieuwbouw van de stoomturbine is een EPC-contract aangegaan.

Kraftanlagen München bouwt als hoofdaannemer van het project een stoomturbine en een koelwatervoorziening. ‘We bouwen een kleine powerplant’, zegt Gunther Opitz, Site Manager van het Duitse bedrijf op Moerdijk, ‘We bouwen een turbine met moderne apparatuur, tanks, koelwaterpijpen op 15 meter diepte van en naar de haven etc. We werken nu samen met Cordeel en in een later stadium met andere subcontractors zoals Siemens die de stoomturbine levert.’

Zoektocht

Het contract met Kraftanlagen en Attero is vorig jaar februari ondertekend. In december zijn ze in Moerdijk begonnen. ‘Nederland heeft een strenge wetgeving op het gebied van veiligheid. Het is hier anders dan in Duitsland’, vertelt Gunther. ‘Dus zijn we op zoek gegaan naar een specialist op het gebied van arbeidsveiligheid. Via Arbo Support hebben we die gevonden. Gerard Gielink is in oktober in München begonnen met drie dagen in de week.’ Gerard zegt: ‘Vanaf januari

werk ik fulltime in Moerdijk. Momenteel werken hier zo’n 25 tot 50 mensen. Over een half jaar zijn dat tussen de 250 en 300 mensen. We bereiden nu alles voor, zodat straks alles gaat zoals het moet.’

// Het is hier anders dan in Duitsland.

‘In het tijdelijke kantoor vallen direct de diverse posters op die her en der ophangen. Op de posters staan cartoons en teksten als: ‘Beter TE voorzichtig dan TE laat’. ‘Die hang ik op’, zegt Gerard met een lach, ‘ze vallen op en daardoor zijn mensen zich weer bewust van hoe belangrijk veiligheid is.’

Lijst met acties

Gunther en Gerard leggen uit dat ze ‘situation-based’ werken in plaats van ‘personal-based’. ‘Dat houdt in dat we naar de situaties op de bouwplaats kijken en niet naar de personen. Uiteraard hebben we te maken met alle regels en voorschriften van de cliënt. Maar zelf hebben we ook toolboxes gemaakt.’ De mensen in het veld geven zelf aan of iets goed of fout gaat. ‘Dit houden we dagelijks bij op een lijst. Wekelijks komen uit deze lijst weer acties voort die we terugkoppelen aan de medewerkers. Zo geven we alles weer terug aan de medewerkers.’

Veel verantwoordelijkheid

‘Gerard is verantwoordelijk voor alle HSE-issues’, zegt Gunther. ‘Nu is hij nog alleen, maar straks zijn hier vier à vijf HSE-supervisors aan het werk. Als alle subcontractors samen komen zal Gerard leiding geven aan de supervisors. Dat is geen gemakkelijke baan; hij krijgt zeer veel verantwoording. Gerard ziet het wel zitten: ‘In de zeven maanden dat we hier bezig zijn, hebben we nog geen pleister hoeven plakken’. ‘We zijn heel goed bezig’, concluderen ze samen. ■

¹ De AEC kent twee aandeelhouders: Attero (80%) en Indaver (20%)

SUCCESVERHAAL

ZP bijeenkomst bij Arbo Support groot succes

In het kader van de gewijzigde regelgeving voor zpp-ers is op 1 juni 2016 een ronde tafel bijeenkomst gehouden met een selecte groep van zelfstandigen. Door het verdwijnen van de VAR per 1 mei 2016 en de introductie van de zogenaamde modelovereenkomst is er onduidelijkheid en onzekerheid ontstaan bij zowel onze klanten als zelfstandigen. Arbo Support heeft zich verdiept in deze materie om zo op een juiste wijze de dialoog met haar klanten over dit onderwerp te kunnen aangaan.

Arbo Support maakt gebruik van een modelovereenkomst die is goedgekeurd door de Belastingdienst waardoor er zekerheid bestaat dat er geen loonbelasting of premies hoeft te worden ingehouden mits er wordt gewerkt conform de inhoud van de overeenkomst. Onder de deskundige leiding van Arjen Kampferbeek, advocaat ondernemings- en arbeidsrecht bij Van den Herik & Verhulst advocaten, is de nieuwe modelovereenkomst behandeld. De uitkomst van deze interactieve sessie was duidelijk: de VAR is niet meer en de zekerheid die hier vooraf aan kon worden ontleend is verdwenen. De modelovereenkomst is een goed alternatief, maar vraagt ook om een actieve betrokkenheid van Arbo Support en haar klanten. Zolang er op wordt toegezien dat de bepalingen uit de overeenkomst worden nageleefd, kan Arbo Support onveranderd de beste mensen blijven leveren voor het uitvoeren van project en/of adviesopdrachten. Voor het op de juiste wijze inzetten van een zelfstandige spreken wij graag met u verder over de rol van de opdrachtgever.

Mochten bij u nog vragen leven over het gebruik van de modelovereenkomst neem dan contact met ons op via office@arbosupport.nl ■

VAN DE VLOER

Mammoet kon dankzij Arbo Support snel omschakelen met extra personeel na een calamiteit op locatie Moerdijk

Mammoet, marktleider en specialist in zwaar hijswerk en transport, ondersteunt opdrachtgevers bij het verbeteren van de efficiëntie van constructiewerkzaamheden en het optimaliseren van de productiviteit van fabrieken en installaties. Hiervoor bieden zij oplossingen voor het hijsen, transporteren, installeren en demonteren van grote en zware constructies. Op de locatie Shell Moerdijk houden zij zich met name bezig met complete onderhoudsprojecten en plant stops. Het Shell contract is op basis van een permanente on-site aanwezigheid, indien de situatie daarom vraagt kan direct ondersteuning worden geleverd.

Ruim anderhalf jaar was Eric van Soest via Arbo Support werkzaam bij Mammoet op de locatie Shell Moerdijk. Mammoet heeft zelf een veiligheidskundige in dienst, maar na een calamiteit bij Shell Moerdijk in juni 2014 was het noodzakelijk om op te schalen. Mammoet besloot twee veiligheidskundigen van Arbo Support in te schakelen. Eric van Soest was één van hen.

'We kenden de dienstverlening van Arbo Support al langer en hebben in het verleden vaker mensen via Arbo Support ingeschakeld', aldus Hans Broeren, Operations Manager bij Mammoet. 'Eric van Soest werkte als veiligheidskundige uiteindelijk mee aan drie projecten bij Shell. De projecten REN (MSOP 2), Aquarius (MLO fabriek) en de stop van de MSPO-1.

Van drie naar honderd kranen

Onder normale omstandigheden heeft Mammoet voor het onderhoud drie kranen staan bij Shell Moerdijk. Maar in de drukste tijd stonden er wel honderd kranen en waren bijna 300 mensen aan het werk. 'Na een calamiteit kun je niet voldoen met je eigen personeel. Je moet opschalen. Maar iedereen had op dat moment personeel nodig. We waren blij dat Eric zo snel bij ons aan de slag kon', vertelt Hans Broeren. Bij Mammoet weten ze waar ze mee bezig zijn', aldus Eric van Soest. 'Dus hield ik toezicht op de veilige manier van werken van Mammoet.

Het was eigenlijk een luxe positie. Tijdens de projecten hadden we met veel verschillende partijen te maken, waaronder de mensen van Shell en de contractors. Elk met hun eigen veiligheidsexperts. Je moet dan in staat zijn om tussen de verschillende partijen objectief te functioneren. Soms bemiddel je als veiligheidsexpert tussen de partijen waarbij je iedereen op zijn eigen niveau aanspreekt.'

'Op het gebied van veiligheid gaat het vaak over kleine dingen', legt Eric uit. 'Bij een afzetting voor het hijsgebied van een kraan vindt een andere partij de ruimte die wordt ingenomen al snel te groot. Terwijl ik als veiligheidsexpert het al snel te klein vind. Afzettingen worden vaak onderschat op de werkvloer. Dan moest ik dat, vooral in het begin, verdedigen of moest ik bemiddelen tussen partijen. Echter veiligheid kan nooit ruim genoeg zijn'.

/// Als mensen pas veilig gaan werken op het moment dat ze mij zien aankomen, dan is het niet goed.

Vertrouwensband

'Eric pakte veel uit zichzelf op en handelde op de juiste manier. Veelal loste hij zaken in de achtergrond op zonder dat daar de hele organisatie mee belast werd', aldus Hans. 'Hij was inhoudelijk niet altijd bekend met het werk, waardoor hij kritische en nuchtere vragen kon stellen.' Eric vult aan: 'Dan zag ik een machinist aan het werk en ging ik naar hem toe en zei: "Ik heb een aantal dingen geobserveerd. Leg eens uit waarom je dit zo doet". Je moet iedereen op een andere manier aanspreken afhankelijk van de situatie en de persoon. Ik vond het heel belangrijk om een vertrouwensband op te bouwen'. 'Als mensen pas veilig gaan werken op het moment dat ze mij zien aankomen, dan is het niet goed', zegt Eric. Iedere ochtend, voor aanvang

van het werk, hield Eric een tool box meeting voor de Mammoet-mensen. 'We bespraken wat de dag ervoor wel of niet goed ging. Ik wil weten wat er speelt en moet het vertrouwen opbouwen zodat de mensen dat ook open met mij communiceren'. Dagelijks vond ook een veiligheidsmeeting plaats met alle 25 veiligheidskundigen. 'Als je weet wat er speelt, kun je daarop anticiperen. Je kunt dingen bespreken zonder dat het een probleem wordt', aldus Eric.

In de anderhalf jaar dat Eric bij Mammoet werkte, vonden geen incidenten plaats. 'Naast het toezicht houden heeft Eric ook scholing gegeven en heeft hij zelf trainingen gevolgd', zegt Hans. 'Hij heeft ons veel dingen uit handen genomen. Ook op zaterdag of in de vakantie konden we Eric inzetten. Eric dacht met ons mee: "Wat is het beste voor ons allemaal?". Eric voegt toe: 'Je moet ervoor gaan, ook al ben je hier tijdelijk.' Hans besluit: 'Mammoet heeft heel prettig samengewerkt met Arbo Support door de inzet van Eric. Deze projecten zijn ten einde, maar bij een volgend project werken we graag opnieuw samen met Arbo Support.' ■

TRAININGSKALENDER

Arbo Support verzorgt regelmatig trainingen voor haar relaties op industriële- en arbeidsveiligheid. Trainingen waarvoor iedereen kan inschrijven (open inschrijving) voor de komende maanden zijn:

Gasmeteren:

24-31 augustus, 5-12 oktober, 2-9 december

Gasmeteren herhaling:

30 augustus, 27 september, 27 oktober, 23 november, 15 december

Heftruck:

29 augustus, 26 oktober, 7 december

Hoogwerker:

26 augustus, 2 september, 7 oktober, 4 november, 2 december

Deskundig Toezichthouder Steigergebruik:

13 september (Rijssen), 3 oktober (Zoetermeer), 8 november, 9 december (Zoetermeer)

Basisveiligheid VCA en VOL VCA:

12 juli, 23 augustus, 20 september, 18 oktober, 15 november, 13 december.

Plaats: Arbo Support, Hoogvliet

Meer informatie kunt u aanvragen via 010-2161144 of terugvinden op onze website: WWW.ARBOSUPPORT.NL

COLUMN

WALTER ZWAARD

Gemakzucht

Veiligheid is meer dan techniek, dat weet iedereen. Een technisch veilige auto rijdt pas veilig als de bestuurder zich veilig gedraagt en het wegverkeer veilig is georganiseerd. En zo iets geldt ook in onze bedrijven. Zelfs als doorgewinterde technici weten we dat tegenwoordig. Natuurlijk, veiligheid is onmogelijk zonder degelijke kennis van gevaarlijke stoffen, machines en technische installaties. Maar het draait bij veiligheid om risico's en dus om meer. Het gaat erom wat mensen doen met die techniek. En daarom komen ook allerlei 'zachte', menselijke aspecten in beeld. Gedrag, communicatie, cultuur en leiderschap, om maar eens wat te noemen.

Wie veiligheid wil begrijpen, moet zich ook verdiepen in moeilijk grijpbare onderwerpen. Het gaat daarbij om de menselijke factor in risicomanagement. En wie adviseert over veiligheid moet aandacht schenken aan 'soft controls'. Die vormen een noodzakelijke aanvulling op de technische 'hard controls'. Dat is niet altijd eenvoudig. Waar vinden we bijvoorbeeld deugdelijke en begrijpelijke informatie over de zachte kanten van ons vak? Hoe komen we aan betrouwbare én begrijpbare kennis?

Ik zag pas hoe een journalist in een televisieprogramma een bekende dirigent interviewde over leiderschap. Onderhoudende televisie, maar inhoudelijk niet meer dan wat oppervlakkig gebabbel. Dezelfde dag werd de trainer van een voetbalteam in een krantenartikel geciteerd. Het team presteerde ondermaats en de trainer betoogde met veel omhaal van woorden dat dit kwam door de cultuur van het team die niet deugde. Een dirigent die verstand heeft van leiderschap en een trainer die van alles weet over cultuur. Het is allemaal wel begrijpbaar maar niet echt betrouwbaar. Dat is typerend.

En het is veelzeggend. Het gaat bij de zachte kanten van het vak om onderwerpen waarover veel mensen al gauw menen iets te kunnen vertellen. En we lijken ze daar graag een podium voor te geven. Alsof het niet gaat om de inhoud maar om de vraag of iemand een leuk verhaal of een vlotte presentatie heeft. Alsof het begrijpbaar moet zijn, maar niet betrouwbaar hoeft te zijn.

Ook in ons vak worden de zachte aspecten vaak opgeëist door amateurs. Door mensen die er niet voor hebben doorgeleerd, er nooit onderzoek naar hebben gedaan of over hebben gepubliceerd. Maar ze hebben wel gladde verkooppraatjes waarmee ze hun diensten aanbieden. Onlangs las ik weer zo'n wervende advertentie: "Versterk de veiligheidscultuur binnen uw organisatie! Want het optimaliseren van de veiligheidscultuur biedt vele voordelen. Enerzijds een concrete daling van het aantal gevaarlijke situaties. Anderzijds veel voordeel voor o.a. de productiviteit, efficiëntie en werksfeer in uw organisatie. Belangrijke aspecten waaraan u met dit veiligheidscultuurtraject direct een positieve bijdrage levert." Veiligheidscultuur als middel tegen alle kwalen. Het is begrijpbare reclame van een twijfelachtige betrouwbaarheid.

Als het gaat om de harde kanten van ons vak zijn we heel precies. Of het nu gaat om steigers, straling of explosiegevaarlijke stoffen. We stellen hoge eisen aan de betrouwbaarheid van de kennis daarover. En mocht die kennis niet begrijpelijk zijn, dan doen we extra ons best. We volgen een cursus of doen een beroep op iemand die ervoor heeft doorgeleerd. Het gaat immers om belangrijke onderwerpen.

Waarom doen we dat dan niet bij zachte onderwerpen? Vinden we die niet belangrijk genoeg? Zijn we niet in staat om het kaf van het koren te scheiden? Of zijn we gewoon te gemakzuchtig? ■